

OBRANA MATEŘŠTINY, ROZUMU A LOGIKY V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ

Obecným pokrokem společnosti a rozvojem mnohých oborů lidské činnosti, tvorbou oborů nových a často ani netušených, rozvíjí se nebyvale i mezilidská komunikace, její metody, rychlost a buď zjednodušení, nebo – na druhé straně – složitost a náročnost. Základem však zůstává jazyk (řeč), ať již rodný či cizí, ten pak často povýšený na úroveň mezinárodnosti; což vše jest zcela správné. Pokud však zůstaneme na úrovni jazyka mateřského, nelze než – alespoň zásadně – cítiti jeho principy a významy slov, abychom měli možnost dohodnouti se vzájemně s určitou mírou přesnosti, pochopitelnosti a vzájemné srozumitelnosti.

Každý Čech má správně česky znát, i když má doktorát...

V diskusích bývá velmi dobré předem si dohodnouti alespoň zhruba významový slovník, aby se řeč a žádaná výměna názorů – až spor – odvíjely alespoň převážně v termínech dohodnutých; jednoduše, aby nevznikala situace „já o voze, ty o koze“, které býváme dnes velmi často svědky v debatách politických (pokud se nezvrhnou v pouhé vzájemné osočování, nemající mnohdy hlavu ani patu).

K tomu často používaný rádo-by argument „ale vždyť tomu každý rozumí“ je naprosto falešný a nepravdivý a svědčí pouze o neochotě osoby, vydávající zvuky, či projevuující se psanými písmeny (často to nelze ani jinak nazvat), řádně formulovati své myšlenky řečí, jež byla v Česku uznána za obecně komunikační.

Ba, najdou se i zmetkové, vyhlašující demagogicky svá práva na svobodu projevu (snad až i zajištěná „Listinou základních lidských práv a svobod“), avšak nikoli na svobodu projevu jako takového, leč právo na svobodu projevu chybného, vadného, nesprávného, nezodpovědně zavádějícího ostatní na scestí omylů, často hrubých. Převážně – což jest zvláště smutné – to není z nevzdělanosti, leč z pohodlnosti, z pocitu nadřazenosti, doonce i ze špatného úmyslu jedinců majících vzdělání vyšší, kteří se takto nejenom jakoby „ospravedlňují“ za lajdáckost vyjadřování, avšak útočí tak i proti kritikům jejich neúcty k mateřštině a rozumu. A jako vrchol všeho jsou schopni označiti správně vyjadřování za „otroctví“. Nu, jest možno souhlasiti. Jest to otroctví, tedy jejich závislost, leč na špatnosti! Odpovědnější z jejich učitelů se pak nutně obrací v hro-

bech či spěchají vrátiti svou mzdu, již obdrželi nezaslouženě!

Toto vše, zajisté, platí převážně; nikoli však zcela obecně – jest možno nalézt i čestné výjimky (tak na prsty jedné ruky), ženy a muže osvícené, kteří mně dávají za pravdu a vyjadřují se odborně, přesně a pěkně.

...i promování zemědělských inženýrů

Kolik máme českých výrazů za zneužitá slova anglického původu – **farmářství, farma, farmář, farmaření**? Jazyk jsme tak nebyvale ochudili a zploštili... Co kdybychom si uvědomili, jak krásné české výrazy jsme těmito pojmy opustili a mnohdy již zcela vykořenili, neznající již téměř (a to mnohdy ani na úrovni platných zákonů, tvořených odborníky, doufáme snad i dostatečně vzdělanými) výrazy **hospodář, hospodářství, hospodaření, zemědělské hospodaření, usedlost, zemědělská usedlost, zemědělství, zemědělec, rolník, rolnictví, sedlák, selka, statek, statkář** atd., atd.

Jak by přispěla k lepšímu dorozumění dohoda, že – mluvíce často o podnicích zahraničních – použijeme anglický základ „farm“ pro zemědělské podniky nalézající se v zahraničí a pro tuze-
mská zařízení či aktivity použijeme vždy výraz český, neskonale přesnější a hezčí než ten cizoz-
račný! A jako další zisk – hned bychom měli as-

poň hrubý pojem o lokalizaci pojednávaného ob-
jektu či činnosti.

Přitom, samozřejmě, hrubě odsuzuji nedávnými systémy (nejenom bolševickým, ale již před ním i americkým) zavedené zemědělské pojmy, spojené se slovem „výroba“ a ještě hůře „velko-výroba“. Procesy biologické, na nichž jest zemědělství založeno, nelze takto nazývat – vyráběti jest možno šroubky či pneumatiky, nikoliv však zvířata či rostliny nebo i jejich produkty, tedy např. vejce, mléko či pšenici nebo brambory (nemáme-li na mysli známý autobus „Zemák“). Mís-
to všech nesprávných „výrob“ jsou ovšem i zde k použití krásné české pojmy „**pěstování rostlin**“ a „**chov zvířat**“, což by mě-
lo býti v ekologickém zemědělství zásadně takto používáno, aby se ihned – i použitým po-
jmem – odlišilo od zemědělství konvenčního, jemuž se často zcela hloupě říká „**normální**“; **stejně jest to s produkty. Nor-
mální jest přece to, co neubližuje** přírodě, krajině, zvířatům a li-
dem, a nikoli to jiné – uměle vy-
tvořené a vymyšlené. Ovšem po-
zor – i zde jest nastražena pastička logiky – ze-
mědělské postupy námi propagované jsou přece přírodě bližší a podobnými (samozřejmě méně vyvinutými a méně sofistikovanými) metodami postupovali po tisíciletí naši předkové – neměli bychom tedy systémy bližší přírodě, lidem a předkům nazývat obvyklými, zavedenými a te-
dy konvenčními...? Zajisté měli – leč, nu, – raději to více nepletme a ponechejme si **zemědělství ekologické**, neekologickému říkejme zavedeně **konvenční** (nikdy však „normální“) a tomu již prastarému – snad **historické**!

Zmatení pojmů
Uzákonili jsme předponu „bio-“ pro produkty ekologického zemědělství a potravinářství. Ne-
chci rozebírat oprávněnost ani správnost tohoto pojmu – jest uzákoněn, tudíž by se měl ve smys-
lu zákona používat. Taková kritika by byla ob-
dobná, jako bychom chtěli kritizovati zákonný pojem Česká republika či Česko, protože zcela běžně (a pro Moravy a Slezany naprosto nepří-
jatelně) jest místo nich používán sice pěkný, leč naprosto nesprávný a nezákonný pojem Čechy, které jsou pouhou českou kotlinou, s názvem státu však nemají společného vůbec nic. Mnozí vzdělanci (jistě s trochou nadsázky i členové obou komor Parlamentu) pak, používající tento pojem slovem mluveným i psaným, naprosto matou své posluchače a čtenáře a dělají si leg-
rácky sami ze sebe, neuznávající závaznost zá-
konů své vlasti.

Zmatení pojmů

Musíme si, samozřejmě, odmyslet pojmy za-
vedené historicky, kterými jsou například *bio-
graf, biocenosa, biofyzika, biochemie, biolo-
gie, biosféra, biopsie* a mnohé jiné, které jsme
nikterak nevyřadili z používání či ze zákonnosti
vyhrazením předpony „bio-“ pro produkty ekolo-
gického zemědělství. I zde už – samozřejmě – za-
řadil groteskní „vývoj“ jazyka (či lépe jeho
pojmová degradace), zvláště zřetelně u moder-
ních pojmů **bionafta** (ten jest ovšem naprosto
zmatečný), ale lépe, logicky a srozumitelně v po-
jmu „**biolih**“ – jako lih vyráběný ze

BIO-MINIHUMORESKY

ARMORACIA RUSTICANA

Kdysi jsem vlastnil biozahradu a kromě ji-
ného jsem pěstoval i biojahody. Samozřej-
mě, děcka z okolí lezla přes plot za jaho-
dami a přitom pošlapávala i ostatní bioúro-
du. Což, jistě, naštve. Ale také mně tam
rostl – nijak nepěstován – i biokřen selský
(*Armoracia rusticana*), který mně vnukl
spásnou myšlenku. Vzal jsem velikou ce-
dulí a vypracoval vkusný plakát s nápisem:
VAROVÁNÍ RODIČŮM!

**Rodiče, nenechte zde volně pobíhat
a hrát si své děti, vzhledem k výskytu
ARMORACIA RUSTICANA!**

Okresní hygienik MUDr. Jánůš Bezkrčka

I s cedulí jsem pak navštívil svého přítele
Okresního hygienika s prosbou o podpis
a razítko, což bez velkého váhání učinil
– dokonce dal i po jednom razítku do kaž-
dého rohu. Vycházel z naprosto správné
úvahy, že zajisté může upozorňovati na
výskyt křenu, zvláště, je-li tam skutečně!
Tuto – již úřední - ceduli jsem pak umístil
na plot své biozahrady. Starostliví rodičové
ovšem dali děckám preventivně pár po-
hlavků, aby se vyhýbaly mé zahradě, ne-
boť když hygienik upozorňuje na výskyt
„něčeho“, tak to není žádná sranda!
A biojahody byly zachráněny!

RJB

OBRANA...

➔ škrobnatých surovin, zemědělských produktů. Ten se vždy nazýval „láh“, na rozdíl od různých druhů lihu syntetického, a zcela to postačovalo, i když byl již ve třicátých letech minulého století míchán na tzv. lihobenzinovou směs, používanou k pohonu automobilových motorů. Takže jakým právem se smí nazývat „biolihem“, není-li produktem ekologického zemědělství?

Domysleme však – vyrábí se z konvenčních brambor, kukuřice či z cukrovky – jak budeme tento produkt nazývat, bude-li se vyrábět z plodin vypěstovaných ekologicky? Nedá se nic dělat – „bioláh“ je slovo přijaté internacionálně, zmíněný produkt z ekologických produktů – bioprodukt – bude se však u nás logicky a dle zákona potom nazývat „biobiolihem“.

Velmi obdobné jest zneužití nového pojmu „biomasa“, což jest „veškerá organická hmota přírodního původu“, tedy od mikroorganismů, přes dřevěné parkety a veškeré porosty až třeba po kravskou oháňku či důsledně i ropu a zpracovaný latex – na jejím tepelném využití není tedy nic nového, až na to, že určitá její část bude opět „biobiomasou“. Zde již nezbyvá nic, než dosti zoufalý povzdech: „Ach, ještěže tomu guláš každý rozumí, že?“

„Bio-“ proti „eko-“ a co dál?

Dobrá – takže předpona „bio-“ jest uzákoněna pro výroby, produkty, výsledky ekologické činnosti a v žádném případě není tedy podle zákona použitelná pro lidi, podnikatele, subjekty aktivně se touto činností zabývající a pro zařízení této ekologické činnosti sloužící – tedy **nezákonné jsou výrazy biorolník, biozemědělec** a již zcela zavrženíhodný biofarmář, jakož i činnosti a zařízení – tedy biozemědělství, biochov a biojatk. Ve všech těchto příkladech jim přísluší předpona „eko-“!

Nelze argumentovat německy mluvícími zeměmi, kde tento nesmysl (nikoliv ze zákona jako u nás), ale nesmysl významový (protože téměř vše se zemědělstvím související jest biologické podstaty – tedy „bio-“), jest zaveden již dlouhodobě – historicky, některými zřejmě méně přemýšlivými „otci zakladateli“.

Podobným výrazovým zmatkem ovšem doplatily na nedůslednost i země anglosaské, používa-

jící pro náš pojem „**ekologické zemědělství**“ výrazu „**organic agriculture**“ či „**organic farming**“, a stejně i pro bioprodukty výrazu „**organic products**“. Tím ovšem zavinily naprostý zmatek s pojmem „**organická hmota**“ či „**organická látka**“ („**organic matter**“) jako s názvem chemickým (např. i v pojmech organická, či anorganická chemie). Sám jsem spolupracoval mnoho let se „**Standardizační komisí IFOAM**“ a snažil jsem se – ovšemže téměř zcela neúspěšně – prosadit nějakou názvoslovnou nápravu. Jediným efektem bylo, že v definici pojmů bylo uvedeno, že slovo „**organic**“ **nelze chápat z hlediska chemického**, tedy i zde zmatek nad zmatek!

Pořádný výsledek tedy není, takže zůstávají „**organické produkty**“ a proti nim „**produkty konvenční**“ zvané často i „**produkty neorganické**“ („**non-organic products**“).

Takže chceme-li např. zvýšiti obsah organické hmoty v půdě („**organic matter**“), nevíme, zda jde o chemicky chápanou organickou hmotu (třeba hnůj, kompost, humus i z konvenčních zdrojů, přičemž se úmyslně vyhýbám plastům; to by bylo již o něčem zcela jiném), nebo zda jde o sloučeninu, či produkt ekologického (zde „**organic**“) zemědělství. Logicky bychom potom museli (podobně s naším „biobiolihem“) říkati „**organic-organic matter**“...

Je však nutno uznati, že již téměř padesát let tyto zmatky téměř nikomu nevadí – „*každý přece ví, o co jde*“, z čehož ovšem plyne infekce lajdáckosti a nezodpovědnosti! **Asi jsem jediný, kdo odmítá tyto nesmysly nejenom v mateřštině, leč i v jazycích cizích; nebo na ně alespoň upozorňuje.**

Kdo je biorolník?

Závěrem však mohu přidati groteskní výjimku ze všeho mnou uvedeného – a to tu, kde bychom mohli paradoxně chápat pojem „**biorolník**“ jako produkt – tedy dítě, pokračovatele, následovníka svých rodičů – ekozemědělce a jeho ženy ekoselky. Jinak u nás v Česku vždy a jen předpona „**eko-**“ + někdo.

Vzhledem k tomu, že mé úvahy jsou zajisté spleťtí a čtenář jenom méně zaujatý tímto problémem je zákonitě odloží, nakonec dokládám tabulku – přehled:

Vzbudím-li bouři nevole a diskusí, bylo to mým úmyslem!

Ing. Richard J. Barták, CSc.

18. BARTÁKŮV HRNEC

Vážení přátelé, ekologičtí zemědělci, spotřebitelé biopotravin, ochránci přírody a všichni příznivci ekologického zemědělství, zveme vás co nejsrdečněji na slavnostní vyhlášení nejlepšího ekologického hospodářství roku 2009, jemuž bude v sobotu dne 29. května dopoledne předáno již historické ocenění osmnáctý „Bartákův hrnec“.

Tento putovní hrnec včetně obvyklé finanční odměny – „ošatky zlaťáků“ – obdrží za loňský rok představitel společnosti „Agrofyto, spol. s r. o.“ Ing. Ludmila Mužíková a Vilém Rudolf, jednatel společnosti. Společnost je vyhlášenou chovatelkou skotu a producentkou biolásky na Valašsku. Podniká od roku 1995 v jihovýchodní části okresu Vsetín, v katastrech obcí Lidečko, Horní Lideč a Valašské Příkazy u hranic se Slovenskou republikou. Od roku 1999 hospodaří podle zásad ekologického zemědělství. Vlastní nebo pronajaté pozemky mají plochu celkem 850 hektarů zemědělské půdy, z toho je 160 ha orné a 690 ha luk a pastvin. Hlavním cílem ekohospodářství je údržba krajiny a života v ní chovem masného i mléčného skotu. Hlavním produktem je biolásky (v celoročním průměru 2000 litrů denně), kterým jako výhradní dodavatel zásobuje ekostatek „Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r. o.“.

Ing. Richard J. Barták, CSc., je v České republice nestorem ekologického zemědělství, v němž byl velmi aktivní již více let před rokem 1989. Je uznáván i mezinárodně. Po politické změně v našem státě byl náměstkem ministra zemědělství a v této funkci významně podpořil rozvoj českého ekologického zemědělství.

Těšíme se na setkání s Vámi na valašských kopcích!

Za „Nadační fond Bartákův hrnec“

Ing. R. J. Barták, CSc.

za „AGROFYTO, spol. s r. o.“

Ing. Ludmila Mužíková a Vilém Rudolf

MÍSTO KONÁNÍ AKCE

AGROFYTO, spol. s r. o., hospodářství
Horní Lideč

KONTAKTY

AGROFYTO, tel.: +420 571 447 001, +420 603 278 735, fax: +420 571 447 363
E-mail: muzikovska@agrofyto.cz,
www.agrofyto.cz

Ing. Richard J. Barták, NFBH,
tel.: +420 606 444 093, rj.bartak@sxg.cz,
www.nfbh.cz

MOŽNOSTI UBYTOVÁNÍ

MOTOREST Čertovy skály, Lidečko 466

Tel.: +420 571 423 301,
motorest@motorestcertovyskaly.cz
www.motorestcertovyskaly.cz (lůžko bez
snídaně 300 Kč)

Sportovně turistické centrum RELAX Horní
Lideč

Tel.: +420 608 300 345 (pondělí až pátek,
8.00 – 15.00 hod.), pokoje, chatky (200 Kč)

TABULKA VHODNÉ A NEVHODNÉ TERMINOLOGIE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Výrazy nedoporučené,
až nezákonné
či mateřský jazyk urážející,
a tudíž zakázané**

farma a odvozeniny

biofarmář, biosedlák,
biozemědělství... apod.
biochov, biopivořar,
biojaty (i biojatyka)
bioláh

**Výrazy obsahově shodné,
povolené, doporučené
a chvályhodné**

hospodář, hospodářství, hospodaření,
zemědělské hospodaření, usedlost,
zemědělská usedlost, zemědělství,
zemědělec, rolník, rolnictví, sedlák,
selka, statek, statkář, zemědělský
podnikatel... apod.

ekosedlák, ekozemědělec,
ekozemědělství... atd., atd.
ekologický chov či ekochov,
ekopivořar, ekojaty (i ekojatyka)
láh, etylalkohol